

С.Ф. Левшаков,

Дніпропетровський університет економіки і права

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ СИСТЕМ У РОБОТІ З ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ В УКРАЇНІ Й ІТАЛІЇ

За останні роки в зв'язку з процесами глобалізації збільшуються потоки трудової міграції. Україна, за оцінками Світового банку, займає 4-те місце після США, Росії і Німеччини за кількістю виїжджаючих трудових мігрантів. Найбільшою країною, куди їдуть на заробітки більшість українців, є Італія. Результати дослідження показують, що за різними оцінками в Італії знаходиться від 400 тис. до 1 млн. українців. Обсяги грошових переказів, що пересилаються через неформальні канали, переважають над формальними. Потреба в банківських послугах з боку українських мігрантів на території Італії не розглядалася вітчизняними і зарубіжними дослідниками.

З кожним роком зростає кількість співвітчизників, що знаходяться на заробітках в Італії. Якщо в 2004 р., за офіційними даними, їх було близько 58 тис. чол., то в 2007 р. їх кількість досягла 120 тис. чол. Причому частка українців серед мігрантів збільшилася з 5,7 до 8,4 %.

Реальна кількість українців в Італії перевищує офіційні дані в декілька разів і складає близько 1 млн. чоловік. Як правило, український мігрант відправляє близько 300-600 євро раз у 2 місяці. Разом потенційний обсяг грошових переказів з Італії до України складає більше 2 млрд. євро на рік. Цифра значна, тому завдання банків – перенаправити ці грошові потоки із неофіційних каналів у банківську платіжну систему.

В Італії спостерігається середній для європейських країн обсяг банківських послуг (53 банківські установи на 100 тис. населення, водночас в Україні тільки 3,5). В Італії переважає орієнтація банків на обслуговування приватних клієнтів.

Італійські банки розробили спеціально для мігрантів цілий ряд послуг. За даними Асоціації італійських банків, в Італії в 2007 р. знаходилося 1 410 млн. мігрантів, причому спостерігається залежність споживання банківських послуг від місця знаходження і ступеня розвиненості району. Так, на півдні кількість мігрантів, які користуються банківськими послугами, складає 38 %, в середній частині – 52,6 %, а на півночі – 71,3 %.

За даними італійських обмінних пунктів валют і операторів грошових переказів, у 2006 р. з Італії мігрантами було відправлено близько 4,35 млрд. євро, а загалом з країн Західної Європи відправлено близько

26 млрд. євро. Наведені дані не відображають реальні обсяги грошових коштів, що пересилаються українцями на батьківщину. Основна причина – більша частина українців працюють в Італії нелегально і не можуть скористатися елементарними банківськими послугами. Тому нелегали вимушені користуватися послугами таких операторів, як Western Union, або використовувати неформальні канали пересилання грошей. За даними операторів грошових переказів, обсяги коштів, що йдуть неформальними каналами, можуть складати більше половини від всього обсягу, що пересилається, і досягати близько 1 млрд. євро на рік.

Таким чином, не дивлячись на велику кількість банків в Італії на душу населення, не всі українські мігранти можуть скористатися їх послугами. Проте ті, що мають таку можливість, охоче беруть кредити в італійських банках, оскільки відсотки по кредиту в Італії нижчі, ніж в Україні, і складають в середньому 6-8 %, а в Україні 11-15. Отримані кошти по кредитах, як правило, пересилаються на батьківщину для купівлі нерухомості, організації приватного бізнесу і освіти дітей.

Обсяги грошових коштів, що поступають до України, можуть складати близько 2 млрд. євро на рік тільки з Італії. Більше половини цих коштів пересилається неформальними каналами за 2-5 % від суми. Таким чином, ці кошти проходять поза банками та операторами грошових переказів. Близько 40-100 млн. євро на рік є додатковим заробітком водіїв автобусів і засновників автобусних компаній.

Оскільки грошові потоки, що проходять з Італії до України, складають значні суми, вважаємо за необхідне розробку українськими банками спеціальної програми дій. Ця програма повинна мати комплексний характер і економічну доцільність в обслуговуванні трудових мігрантів, які знаходяться за кордоном.

Левшаков, С.Ф. Порівняльний аналіз банківських систем у роботі з фізичними особами в Україні й Італії [Текст] / С.Ф. Левшаков // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 травня 2008 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2008. – Т. 2. – С. 30-32.